

22 Σεπτεμβρίου, 1992

[ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 552/91).

Ακυρωτική απόφαση Ανωτάτου Δικαστηρίου — Αποτέλεσμα —
Αναδρομικότητα, επανεξέταση.

Ακυρωτική απόφαση Ανωτάτου Δικαστηρίου — Επανεξέταση —
Το πόρισμα της **Republic v. Safirides** ως προς την αξιολόγηση
των υποψηφίων από το διορίζον όργανο κατά τις συνεντεύξεις
— Δεν αποτελεί αντικειμενικό γεγονός — Δεν μπορεί να
συμπεριληφθεί στα αντικειμενικά στοιχεία κρίσεως που
επανεξετάζονται.

5

Διοικητικό Όργανο — Συλλογικά όργανα — Η έννοια της αυτής
συνθέσεως του οργάνου δεν αναφέρεται στα πρόσωπα αλλά στην
ιδιότητα υπό την οποία σύμφωνα με το νόμο πρέπει αυτά να
μετάσχουν στο όργανο — Εφαρμογή στην προς απόφαση
περίπτωση.

10

15

Οι αιτητές ζήτησαν με την προσφυγή την ακύρωση του
διορισμού των ενδιαφερομένων μερών στη θέση Τουριστικού
Λειτουργού. Η προσβαλλόμενη απόφαση ήταν προϊόν
επανεξετάσεως ύστερα από ακυρωτική απόφαση των αρχικών
διορισμών των ιδίων προσώπων στην επίδικη θέση εξ αιτίας της
διαπίστωσης της αντισυνταγματικότητας του Ν. 149/88. Κατά
την επανεξέταση προς λήψη της επίδικης απόφασης λήφθηκε
υπόψη η απόδοση των υποψηφίων κατά τις συνεντεύξεις που
διεξήχθησαν στα πλαίσια της αρχικής και ακυρωθείσης

20

25

διαδικασίας και μάλιστα λόγω κακής συγκρότησης του οργάνου που διεξήγαγε τις συνεντεύξεις, γεγονός που επισημάνθηκε από τους αιτητές ως ακυρωτικός λόγος.

5 Το Ανώτατο Δικαστήριο, ακυρώνοντας την επίδικη απόφαση, αποφάσισε ότι:

1. Η ακυρωτική δικαστική απόφαση εξαλείφει ex tunc την
10 προσβαλλόμενη πράξη, καθώς και όλους τους λόγους οι οποίοι την στηρίζουν. Όταν μία απόφαση κηρύσσεται εν όλω άκυρη δυνάμει του Άρθρου 146.4 του Συντάγματος, η διοίκηση έχει υποχρέωση να αποκαταστήσει το προηγούμενο καθεστώς και να επανεξετάσει εκ νέου το θέμα με αναφορά στο νομικό και πραγματικό καθεστώς που ίσχυε κατά το χρόνο λήψης της διοικητικής πράξης που ακυρώθηκε. Η νέα απόφαση έχει αναδρομική ισχύ.

2. Στην απόφαση της Ολομέλειας στην υπόθεση **Republic v. Safirides** αποφασίστηκε πως η αξιολόγηση των
20 υποψηφίων από το διορίζον όργανο κατά τις συνεντεύξεις, δεν αποτελεί αντικειμενικό γεγονός, μέρος δηλαδή του πραγματικού καθεστώτος που ίσχυε, αλλά κρίση που αντανακλά την αξιολόγηση των υποψηφίων από το συλλογικό όργανο και ανάγεται στις υποκειμενικές τους εκτιμήσεις για την αξία και την καταλληλότητα των υποψηφίων για διορισμό. Συνεπώς, δεν παρέχεται πεδίο, όπως αποφασίστηκε, για τη συμπερίληψη, κατά την επανεξέταση, των αποτελεσμάτων των συνεντεύξεων στα αντικειμενικά
30 στοιχεία κρίσεως.

3. Όπως προκύπτει από τα πρακτικά της συνεδρίας της Επιτροπής ημερ. 12.4.91 η Επιτροπή Προσωπικού έλαβε, μεταξύ άλλων, υπόψη την απόδοση των υποψηφίων κατά
35 τις προσωπικές συνεντεύξεις ενώπιον της Επιτροπής με ημερ. 2.10.90, 3.10.90 και 5.10.90.

Η απόδοση των υποψηφίων κατά τις πιο πάνω συνεντεύξεις δεν ήταν ένα αντικειμενικό στοιχείο
40 κρίσεως, όπως είναι οι προσωπικοί φάκελοι και οι εμπιστευτικές εκθέσεις, αλλά κρίση και αξιολόγηση, η οποία μάλιστα διαμορφώθηκε από τα μέλη ενός συλλογικού οργάνου με αντισυνταγματική συγκρότηση.

Το γεγονός, ότι τα άτομα από τα οποία απαρτιζετο νόμιμα συγκροτημένη πια Επιτροπή ήταν τα ίδια με εκείνα που την απάρτιζαν κατά τη λήψη της πρώτης απόφασης η οποία ακυρώθηκε, δεν διαφοροποιεί το τελικό αποτέλεσμα.

5

Όπως αναφέρεται στο σύγγραμμα της Δήμητρας Κοντόγιωργα Θεοχαροπούλου, "Αι συνέπειαι της Ακυρώσεως Διοικητικής Πράξεως έναντι της Διοικήσεως κατόπιν Ασκήσεως Αιτήσεως Ακυρώσεως (ανατύπωση 1988), στη σελ. 249, υποσημείωση 31, "Διευκρινίζεται ότι η έννοια της "αυτής συνθέσεως του οργάνου" δεν αναφέρεται εις τα πρόσωπα αλλ' εις την ιδιότητα υπό την οποία, συμφώνως τω νόμω, δέον να μετάσχουν αυτά του οργάνου."

10

15

4. Η συμπερίληψη στα στοιχεία αξιολόγησης των υποψηφίων των αποτελεσμάτων των συνεντεύξεων, όπως αυτά διαμορφώθηκαν με βάση τις κρίσεις και εντυπώσεις των μελών ενός οργάνου με αντισυνταγματική συγκρότηση, κατέστησε για δεύτερη φορά άκυρη την επίδικη απόφαση.

20

Η προσφυγή επιτυγχάνει χωρίς έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

25

Αποστολίδης ν. Κ.Ο.Τ. (1991) 4(B) Α.Α.Δ. 1596·

P.I.K. και Άλλοι ν. Καραγιώργη & Άλλων (1991) 3 Α.Α.Δ. 159·

Δημοκρατία και Άλλοι ν. Στυλιανού και Άλλου (1990) 3 Α.Α.Δ. 2427·

30

Λύωνα κ.ά. ν. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 2038·

Republic ν. Safirides (1985) 3 C.L.R. 163·

35

Μακρίδης κ.ά. ν. Δημοκρατίας (1989) 3(Γ) Α.Α.Δ. 1338·

Πρέξας ν. Δημοκρατίας (1989) 3(Δ) Α.Α.Δ. 2304·

40

Αβρααμίδου ν. Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Στέγης (1992) 4 Α.Α.Δ. 1981·

Παπαδόπουλος ν. Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Στέγης (1992) 4 Α.Α.Δ. 2463·

45

Προσφυγή.

5 Προσφυγή εναντίον της απόφασης του καθ' ου η αίτηση οργανισμού με την οποία διόρισε τα ενδιαφερόμενα μέρη στη θέση Τουριστικού Λειτουργού στον ΚΟΤ αναδρομικά, μετά από προηγηθείσες ακυρωτικές αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

10 Α.Σ. Αγγελίδης, για τους αιτητές.

Α.Ι. Δικηγορόπουλος, για τους καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult.

15 ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ.: Ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Με την παρούσα προσφυγή οι αιτητές ζητούν την πιο κάτω θεραπεία:

20 "Δήλωση του Δικαστηρίου ότι η πράξη και/ή απόφαση του καθ' ου η αίτηση με την οποία διόρισε τους 1. Λουκία Πανταζή, 2. Αλεξάνδρα Κωνσταντινίδου και 3. Κλεάνθη Ναύτη στη θέση Τουριστικού Λειτουργού στον ΚΟΤ αναδρομικά μετά από προηγηθείσες ακυρωτικές αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου αντί να διορίσει
25 σ' αυτές τους αιτητές είναι άκυρη, παράνομη και στερημένη οποιουδήποτε έννομου αποτελέσματος."

Με απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου ημερ. 29.3.91, ακυρώθηκε η πρώτη απόφαση για πλήρωση των επίδικων
30 θέσεων με τα ίδια ενδιαφερόμενα μέρη από 1.11.90, προς συμμόρφωση με τις αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου, με τις οποίες είχαν κηρυχθεί άκυρες πράξεις Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, που έγιναν από
35 Διοικητικά Συμβούλια που είχαν διοριστεί με βάση τις πρόνοιες του Νόμου 149/88, που μεταγενέστερα κρίθηκαν αντισυνταγματικές.

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 5(3) των περί Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού Νόμων 1969-1985,
40 όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 3(ι) του Ν. 149/88, το Διοικητικό Συμβούλιο του Κ.Ο.Τ. αποτελείτο από 9 μέλη. Δυο από αυτά είχαν διοριστεί μέλη του Συμβουλίου με βάση τις πρόνοιες του Ν. 149/88.

Με βάση το άρθρο 5(6) των πιο πάνω Νόμων, το Διοικητικό Συμβούλιο του Κ.Ο.Τ. μεταβίβασε τις εξουσίες του για διορισμούς και προαγωγές υπαλλήλων στην Επιτροπή Προσωπικού. Η Επιτροπή Προσωπικού κατά τις συνεδρίες της με ημερ. 2.10.90, 3.10.90 και 5.10.90, αποφάσισε να προαγάγει το ενδιαφερόμενο μέρος στην παρούσα προσφυγή Κλεάνθη Ναύτη και να διορίσει τα ενδιαφερόμενα μέρη στην παρούσα προσφυγή Λουκία Πανταζή και Αλεξάνδρα Κωνσταντινίδου στη θέση Τουριστικού Λειτουργού στον Κ.Ο.Τ., από 1.11.90. 5
10

Καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας λήψεως της πιο πάνω απόφασης, περιλαμβανομένης και της τελικής επιλογής των ενδιαφερομένων μερών, τα δύο μέλη της Επιτροπής Προσωπικού, που είχαν διοριστεί με βάση το Ν. 149/88, παρευρίσκονταν και λάμβαναν μέρος στις συνεδρίες (βλ. σχετικά, *Πάτροκλος Αποστολίδης ν. Κ.Ο.Τ.*, Υπ. Αρ. 782/90, ημερ. 9.5.91). 15

Μετά την απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στις Α.Ε. Αρ. 1163, 1178 και 1179, *Ρ.Ι.Κ. και Άλλοι ν. Καραγιώργη κ.α.*, ημερ. 14.2.91, το Υπουργικό Συμβούλιο δημοσίευσε στο Παράρτημα Τέταρτο της Επίσημης Εφημερίδας της Δημοκρατίας, Αρ. 2579, ημερ. 1.3.91, Αρ. 60, νέους διορισμούς μελών των Διοικητικών Συμβουλίων των Ημικρατικών Οργανισμών. 20
25

Με βάση νόμιμη πλέον σύνθεση, η Επιτροπή Προσωπικού του Κ.Ο.Τ., στη συνεδρία της με ημερ. 12.4.91 (Τεκμήριο 2 στην ένσταση), προχώρησε στην επανεξέταση του θέματος πλήρωσης των τριών θέσεων Τουριστικού Λειτουργού με βάση το νομικό και πραγματικό καθεστώς που ίσχυε κατά την ημερομηνία που λήφθηκε η απόφαση της Επιτροπής Προσωπικού που ακυρώθηκε και έλαβε, μεταξύ άλλων, υπόψη την απόδοση των υποψηφίων στις προσωπικές συνεντεύξεις ημερ. 2.10.90, 3.10.90 και 5.10.90. 30
35

Ένα βασικό επιχείρημα που προβλήθηκε από τους αιτητές, ήταν ότι η συμπερίληψη από την Επιτροπή στα στοιχεία κρίσεως των αποτελεσμάτων των υποψηφίων κατά τις προσωπικές συνεντεύξεις, όπως αυτά διαμορφώθηκαν από την πρώτη Επιτροπή Προσωπικού 40

με την αντισυνταγματική συγκρότηση, κατέστησαν την όλη απόφαση άκυρη.

- 5 Η ακυρωτική δικαστική απόφαση εξαλείφει ex tunc την προσβαλλόμενη πράξη, καθώς και όλους του λόγους οι οποίοι την στηρίζουν. Όταν μια απόφαση κηρύσσεται εν όλω άκυρη δυνάμει του άρ. 146.4 του Συντάγματος, η διοίκηση έχει υποχρέωση να αποκαταστήσει το προηγούμενο καθεστώς και να επανεξετάσει εκ νέου το
- 10 θέμα με αναφορά στο νομικό και πραγματικό καθεστώς που ίσχυε κατά το χρόνο λήψης της διοικητικής πράξης που ακυρώθηκε. Η νέα απόφαση έχει αναδρομική ισχύ (βλ., μεταξύ άλλων, **Δημοκρατία ν. Στυλιανού κ.α.**, Α.Ε. Αρ. 1028, 1029 και 1034, ημερ. 10.7.90, **Γεώργιος Λύωνα &**
- 15 **Άλλοι ν. Δημοκρατίας**, Υπ. Αρ. 683/88, 703/88 και 706/88, ημερ. 14.6.90).

- Στην απόφαση της Ολομέλειας στην υπόθεση **Republic ν. Safirides** (1985) 3 C.L.R. 163, αποφασίστηκε πως η
- 20 αξιολόγηση των υποψηφίων από το διορίζον όργανο κατά τις συνεντεύξεις, δεν αποτελεί αντικειμενικό γεγονός, μέρος δηλαδή του πραγματικού καθεστώτος που ίσχυε, αλλά κρίση που αντανακλά την αξιολόγηση των υποψηφίων από το συλλογικό όργανο και ανάγεται στις
- 25 υποκειμενικές τους εκτιμήσεις για την αξία και την καταλληλότητα των υποψηφίων για διορισμό. Συνεπώς, δεν παρέχεται πεδίο, όπως αποφασίστηκε, για τη συμπερίληψη, κατά την επανεξέταση, των αποτελεσμάτων των συνεντεύξεων στα αντικειμενικά στοιχεία κρίσεως
- 30 (βλ., επίσης, **Κώστας Μακρίδης κ.α. ν. Δημοκρατίας**, Υπ. Αρ. 780/86, 66/87 και 71/87, ημερ. 30.5.89, **Ιωάννης Πρέζας ν. Δημοκρατίας**, Υπ. Αρ. 140/87, ημερ. 11.10.89, **Αθηνά Αβρααμίδου ν. Οργανισμός Χρηματοδοτήσεως Στέγης**, Υπ. Αρ. 546/91, ημερ. 27.5.92, **Μάριος Παπαδόπουλος ν. Οργανισμός Χρηματοδοτήσεως Στέγης**, Υπ. Αρ. 545/91, ημερ. 13.7.92).

- Όπως προκύπτει από τα πρακτικά της συνεδρίας της Επιτροπής ημερ. 12.4.91 (Τεκμήριο 2 στην ένσταση,
- 40 παράγραφος (γ)), η Επιτροπή Προσωπικού έλαβε, μεταξύ άλλων, υπόψη την απόδοση των υποψηφίων κατά τις προσωπικές συνεντεύξεις ενώπιον της Επιτροπής με ημερ. 2.10.90, 3.10.90 και 5.10.90.

Η απόδοση των υποψηφίων κατά τις πιο πάνω συνεντεύξεις δεν ήταν ένα αντικειμενικό στοιχείο κρίσεως, όπως είναι οι προσωπικοί φάκελοι και οι εμπιστευτικές εκθέσεις, αλλά κρίση και αξιολόγηση, η οποία μάλιστα διαμορφώθηκε από τα μέλη ενός συλλογικού οργάνου με 5
αντισυνταγματική συγκρότηση.

Το γεγονός, ότι τα άτομα από τα οποία απαρτίζετο νόμιμα συγκροτημένη πια Επιτροπή ήταν τα ίδια με εκείνα που την απάρτιζαν κατά τη λήψη της πρώτης απόφασης η 10
οποία ακυρώθηκε, δεν διαφοροποιεί, κατά την άποψή μου, το τελικό αποτέλεσμα.

Όπως αναφέρεται στο σύγγραμμα της Δήμητρας Κοντογιωργα- Θεοχαροπούλου, "Αι συνέπειαι της Ακυρώσεως 15
Διοικητικής Πράξεως έναντι της Διοικήσεως κατόπιν Ασκήσεως Αιτήσεως Ακυρώσεως (ανατύπωση 1988), στη σελ. 249, υποσημείωση 31, "Διευκρινίζεται ότι η έννοια της "αυτής συνθέσεως του οργάνου" δεν αναφέρεται εις τα 20
πρόσωπα αλλ' εις την ιδιότητα υπό την οποία, συμφώνως τω νόμω, δέον να μετάσχουν αυτά του οργάνου."

Η συμπερίληψη στα στοιχεία αξιολόγησης των υποψηφίων των αποτελεσμάτων των συνεντεύξεων, όπως αυτά διαμορφώθηκαν με βάση τις κρίσεις και εντυπώσεις 25
των μελών ενός οργάνου με αντισυνταγματική συγκρότηση, κατέστησε για δεύτερη φορά άκυρη την επίδικη απόφαση.

Ενόψει της κατάληξης αυτής, δεν κρίνω σκόπιμο να υπεισέλθω στους άλλους λόγους ακύρωσης που 30
υποβλήθηκαν.

Η προσφυγή επιτυγχάνει και η επίδικη απόφαση ακυρώνεται.

35

Δεν επιδικάζονται έξοδα.

Η προσφυγή επιτυγχάνει χωρίς έξοδα.